

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní umělecká škola, Praha 10, Olešská 2295

Olešská 2295/16, 100 00 Praha 10 - Strašnice

Identifikátor školy: 600 002 071

Termín konání inspekce: 5. -11. ledna 2005

Čj.:	01 1106/04-5157
Signatura:	oa0ky510

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem základní umělecké školy (ZUŠ) jako příspěvkové organizace je Hlavní město Praha, Mariánské náměstí 2, Praha 1.

Škola realizuje výuku všech čtyř oborů: hudebního oboru (HO), tanečního oboru (TO), výtvarného oboru (VO) a od září 2004 nově také literárně-dramatického oboru (LDO). Navštěvuje ji celkem 794 žáků (z toho v HO 470, v TO 45, v LDO 18 a ve VO 261 žáků). Část výuky HO a VO se uskutečňuje v elokovaném pracovišti U Nových vil 3, Praha 10 – Strašnice.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky, průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru a ve výtvarném oboru.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Z celkového počtu 31 pedagogů hudebního oboru tři vyučující nespĺňují kritéria pro odbornou kvalifikaci (ve dvou případech se jedná o neukončené vzdělání na konzervatoři, v jednom případě o střední školu uměleckého charakteru). Všichni tři vyučující ve výtvarném oboru mají vysokoškolské pedagogické vzdělání se zaměřením na výtvarnou výchovu.

Ředitel i jeho statutární zástupkyně jsou ve funkci od září 2003. Oba byli před svým nástupem do funkcí dlouholetými členy zdejšího pedagogického sboru – většinu vyučujících tedy dobře znají po osobní i profesionální stránce. V krátké době úspěšně zvládli složitou situaci v oblasti provozu školy (finanční audit, stěhování do jiné školní budovy a s ním spojený pokles a opětný růst počtu žáků – zvýšení o 100 žáků).

Organizační struktura školy je promyšlená a fungující, kompetence pracovníků (vedení školy, vedoucí jednotlivých oborů, hospodář) jsou rozděleny rovnoměrně a účelně. Informovanost pedagogů je spolehlivě zajištěna v rámci porad, prostřednictvím vývěsek i osobním kontaktem. Funkčně jsou využívány poradní orgány – pedagogická rada a umělecká rada (jejími členy jsou předsedové sekcí HO, v případě potřeby i vedoucí dalších oborů). Na pravidelných jednáních je řešena jak odborná problematika (školská legislativa, vzdělávací programy a osnovy, koncerty, soutěže, dokumentace), tak problematika provozní (školné, inventarizace, DVPP) i pracovně právní (např. FKSP). Metodické orgány pracují neformálně, pohotově hned po koncertech řeší pedagogické otázky týkající se účinkujících žáků. Spolupráce učitelů v rámci oborů i mezioborová je účinná.

Kontrolní činnost vykonává ředitel a jeho zástupkyně s přesně vymezenými oblastmi a stanovenou zodpovědností. Ustavený systém pružně reaguje na vzniklé situace a operativně je řeší. Dokument *Plán činnosti na školní rok 2004/2005* zahrnuje hlavní úkoly pro jednotlivé obory a orientační plán počtu koncertů, vystoupení a výstav. Kontrolní činnost v oblasti přímého pedagogického působení se řídí účelně zpracovaným *Plánem hospitací ředitele školy na školní rok 2004/2005*. Hospitace jsou zde rozvrženy po měsících (v HO napříč jednotlivými odděleními).

Ředitele i zástupkyni charakterizuje výborná znalost problematiky vzdělávání v ZUŠ, prostředí i pracovníků. Cení si vysoké kvality zkušených pedagogů, z nichž někteří jsou i výkonnými umělci. Mají zpracovávánou neustále aktualizovanou evidenci uchazečů o zaměstnání

na základních uměleckých školách. Noví pedagogičtí pracovníci jsou přijímáni také na základě konzultací s konzervatoři, velký význam zde hrají pozitivní reference.

Vedení školy podporuje zájem učitelů o další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP), např. účast v klavírních kurzech nebo získávání počítačové gramotnosti, které napomáhají zvyšovat profesní kvality učitelů.

Personální podmínky vzdělávání v hudebním oboru a výtvarném oboru jsou s ohledem na chybějící odbornou kvalifikaci některých vyučujících velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V roce 2003 se sídlo školy přesunulo do jejího původně dislokovaného pracoviště v Olešské ulici. Budova bývalé mateřské školy je průběžně rekonstruována tak, aby plnila funkci zařízení, které poskytuje základní umělecké vzdělání. V tomto ohledu je nejvýraznějším počinem v poslední době velkorysá přestavba „nového křídla“ objektu – někdejší kuchyně. Vedení školy má v plánu získat další prostory uvolněním bytu bývalého školníka, které chce využít na uspokojení dimenzionálních požadavků pro výuku některých dechových nástrojů.

Velikost většiny učeben (zejména nově zrekonstruovaných) je odpovídající jak z hlediska psychohygieny tak i akustiky. Koncertní sál s kapacitou cca 140 míst vykazuje i při poměrně nízkém stropu dobré zvukové vlastnosti, vhodně slouží též k výuce souborové hry a hry na klavír, jeho interiér je esteticky vyzdoben výtvarnými pracemi žáků výtvarného oboru.

Škola disponuje bohatým nástrojovým fondem, což kladně přispívá k realizaci výuky (velké množství pianin) i k uspokojování veškerých požadavků na pronájem instrumentů ze strany žáků. Centrální notový archiv existuje pouze v rámci klavírního oddělení, ostatní vyučující čerpají převážně ze svých soukromých zdrojů. Odůvodněným požadavkům na zakoupení učebního materiálu vedení školy vyhovuje. Vstřícným krokem směrem k veřejnosti je zřízení čekárny pro rodiče, odkud je i přímý vstup do koncertního sálu.

V hlavní budově slouží výuce VO jedna učebna s kabinetem a dalším skladovacím prostorem. Na odloučeném pracovišti jsou dvě funkčně zařízené pracovny s kabinety (v jedné se soustřeďuje realizace veškerých grafických technik), v suterénu je umístěna prakticky vybavená keramická dílna. Prostory učeben vzhledem k počtu vyučovaných žáků (při maximální naplněnosti skupiny dané učebním plánem) nejsou svou velikostí i vybavením z hlediska psychohygieny zcela optimální. Navíc dvě z učeben VO (vybavené pianinem a notovou tabulí) slouží i pro výuku hudební nauky. Tento handicap je do jisté míry zmírněn využíváním tanečního sálu v sídle školy (figurální kresba, akční tvorba a umělecká fotografie). Estetická úroveň veškerého prostředí je však pro rozvoj výtvarného citění žáků velmi inspirující a zajišťuje dobrou reprezentaci školy na veřejnosti. Dostačující, kvalitní materiálové vybavení (pomůcky a modely, audiovizuální technika, odborná i umělecká literatura, výtvarné potřeby) učitelé tradičně doplňují vlastním (literatura, CD, videonahrávky, drobné modely). V oblasti umělecké fotografie (finální zpracování) významně spolupracují se sponzorem.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vyučované obory

Vyučované obory jsou v souladu s Rozhodnutím MŠMT o zařazení do sítě škol. Hudební obor realizuje vzdělávání podle učebního plánu č.j. 18 418/95-25, výtvarný obor se řídí učebním plánem č.j. 18 455/2002-22. Pedagogická dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání, učební plány jsou respektovány.

Rozvrh hodin je z psychohygienického hlediska sestaven správně. Ve *Školním řádu* jsou vymezeny povinnosti a zohledněna práva žáků. Rozšířené studium pro výrazně nadané žáky není organizováno, vyučující jim však věnují nadstandardní péči v čase mimo rámec svých oficiálních povinností. Klima školy příznivě podporuje aktivitu a tvořivost jak žáků, tak pedagogů. Studium kteréhokoli oboru ZUŠ je kvalitní prevencí negativních jevů chování.

Informace dětem předávají především třídní učitelé. Vnější informační systém se opírá o průběžná sdělení zákonným zástupcům prostřednictvím žákovských knížek, v osobním kontaktu rodičů a učitelů i v rámci akcí školy. ZUŠ seznamuje širší veřejnost s výsledky své práce a kulturní činností prostřednictvím Listů Prahy 10, informačních plakátků a propagačních materiálů ve školách a institucích, na webových stránkách apod. Přehledně zpracovaná výroční zpráva vypovídá o práci školy a je východiskem pro plánování a přípravu následujícího školního roku.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru

Hra na housle, hra na violoncello

Výuku hry na housle zajišťují čtyři vyučující, hru na violoncello dvě (všechny učitelky ve smyčcovém oddělení jsou plně kvalifikované). Prvotní organizace vyučování je založena na funkčních tematických plánech, které korespondují s platnými učebními dokumenty a které také zohledňují aktuální možnosti a úroveň jednotlivých žáků.

Struktura hodin je vystavěna od smykových cvičení přes stupnice a etudy až po přednesové skladby. U mladších žáků se vyučující v souladu s výukovými cíli zaměřují na výchozí rutinní návyky, jako je zvládnutí základního prstokladu či přirozené držení smyčce a jeho rovné vedení. Na škole se objevují žáci, jejichž dovednosti výrazně přesahují požadavky osnov (hra ve třetí i druhé poloze žákem 2. ročníku). Jejich přirozený talent je dále rozvíjen účinnou metodikou zdejších vyučujících. Žáci jsou vedeni nejen ke zvládnutí technických úskalí houslové a violoncellové hry, ale také ke kvalitnímu muzikálnímu projevu. Při práci na výrazových prvcích vyučující působivě podněcují žáky k samostatnému uměleckému vyjádření s kreativním využíváním hudebně-výrazových prostředků.

Sledované hodiny byly charakteristické svým celkově příznivým klimatem a tvůrčím prostředím s dostatečnou dávkou vzájemné úcty jednotlivých zúčastněných. Hodnocení žáků bylo ze strany učitelů pojato motivačně, většinou však zůstávalo zároveň i vyvážené a objektivní. Vlídny a trpělivý přístup k méně nadaným žákům však u jedné učitelky hry na housle vedl k občasným absencím korekcí intonačních a rytmických nepřesností.

Hudební nauka

Realizaci předmětu zajišťuje jeden učitel. Plná kvalifikovanost vyučujícího se zkušenostmi pedagoga na konzervatoři se odráží v jeho vysoce odborných znalostech. Obsah výuky odpovídá schváleným učebním osnovám, naplněnost tříd je ve shodě s učebními plány. Problémem je však celková docházka žáků, což zřejmě souvisí s určitými rezervami v jejich základní motivaci pro pravidelnou a aktivní účast na výuce.

Sledovaná výuka byla založena především na opakování problematiky intervalů a předznamenání. Většina žáků však byla schopna správně reagovat pouze na základě práce s učebnicí a při složitějších otázkách či úlohách se u nich projevovalo nedostatečné zakotvení základních pojmů. Při výkladu, který se vztahoval k jednotlivým typům mollových stupnic,

pak chyběl zvukový kontext naukového učiva. Vyučující zužitkoval svoji brilantní hru na klavír v rámci popisu sonátové formy, protože však žákům nezadal úkoly před poslechem ukázky, jejich pozornost se ubírala převážně jiným směrem.

Naopak při probírání učiva týkajícího se melodických ozdob učitel vhodně využil nízký počet žáků ve třídě k jejich aktivnímu zapojení do výuky. Na základě úryvků skladeb hraných samotným pedagogem žáci vyčleňovali zkoumané jevy z toku melodie - při současném sledování notového záznamu. Docházelo tak k žádoucímu propojení hudební teorie s uměleckou praxí.

Oboustranná komunikace vyučujícího s dětmi je účinná zejména v případech, kdy jednotliví žáci mají vlastní potřebu řešit některé sporné otázky - v těchto situacích je vyučující schopen a ochoten poskytnout kvalitní vysvětlení a instrukce. Určité problémy v interakci však vycházejí z nedostatečné aktivizace celé skupiny.

Komorní hra, hra v souboru, hra v orchestru

Důležitou součástí studia zdejších žáků je účast v komorních, souborových či orchestrálních uskupeních. V souladu s účelem a cílem činností ve zmíněných hudebních formacích poskytují vyučující žákům možnost osobního i uměleckého růstu formou prožitku společné umělecké činnosti.

Hodiny komorní hry byly sledovány u žáků starších ročníků studia hry na housle, violoncello a příčnou flétnu. Díky uplatnění dovedností nabytých v individuální výuce se učitelky mohly plně soustředit na otázky týkající se souhry a výrazové stránky hudebního díla. Účinnost zvolených didaktických prostředků se pak naplno projevila v příznivých výsledcích viditelných již při nácviku skladeb.

Souborová a orchestrální hra se realizuje ve smyčcovém oddělení. Pedagogické působení v přípravném smyčcovém souboru je založeno především na zvládnutí elementárních dovedností hudebníka - ladění a dodržování rytmu ve skupině. Tyto schopnosti jsou rozvíjeny přímo na jednoduchých skladbách menšího rozsahu, z nichž vyučující některé upravuje (vzhledem k momentálním možnostem žáků). S poukazem na motivaci prostřednictvím hudebního materiálu nejsou intonační a rytmická cvičení zařazována.

Smyčcový orchestr je veden učitelem, který též působí jako pedagog na konzervatoři, aktivní umělec, skladatel a v neposlední řadě také jako člen *Sdružení pro soudobou hudbu*. Všemi těmito skutečnostmi je výuka pozitivně ovlivněna. Účinná práce na technických i výrazových detailech směřuje k celkově vysoké úrovni orchestru a jeho zvuku, volba repertoáru pak rozšiřuje obzory přítomných žáků, a to nejen v rámci interpretace, ale také ve vnímání umělecké tvorby všeobecně.

Nenucenou atmosférou a svým angažovaným postojem k výuce pedagogové demonstrují zaujetí pro věc, což žáky účinně motivuje pro další práci.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech hudebního oboru jsou v souhrnu velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání ve výtvarném oboru

Vzdělávání ve všech skupinách je plánováno s ohledem na individuální schopnosti a věkové zvláštnosti žáků. Velká pozornost je věnována objektové a akční tvorbě, v rámci studia II. stupně je nabídka rozšířena o studium fotografie. Významnou, důkladně promyšlenou část plánování tvoří příprava žáků k přijímacím zkouškám na střední a vysoké školy s uměleckým zaměřením. Nejstarší žáci jsou účinně vedeni k samostatné přípravě a realizaci výstav, zajišťování programu vernisáží apod.

Jeden vyučující je aktivně umělecky činný a publikuje v odborném tisku (např. v časopisu základního uměleckého školství *Talent*), další realizuje náslechové hodiny pro studenty Pedagogické fakulty UK Praha, třetí má vzdělání doplněno absolvováním studia scénografie na AMU. Tyto skutečnosti se výrazně pozitivně projevují jak v kvalitě výchovně-vzdělávací činnosti vůbec, tak v kvalitě přípravy žáků k talentovým zkouškám.

Výtvarným materiálem i pomůckami byla veškerá sledovaná výuka zabezpečena kvalitně a v dostatečném množství.

Struktura a obsah všech lekcí byly důkladně promyšleny. Zadání úkolu vždy odpovídalo požadavkům vzdělávacího programu. Srozumitelnému vysvětlení postupu předcházela motivační diskuze k námětu. Při individuální tvorbě žáků pak bylo patrné, že opravdový respekt pedagogů k originálnímu vyjádření podporuje prožitek a subjektivní citovou reakci dětí na podněty a povzbuzuje také chuť výtvarně experimentovat či snahu neotřelým způsobem ztvárnit objekty nebo jevy. Také při zobrazování modelu (figurální kresba) ve správných proporcích, objemech a anatomické stavbě učitel nejen umožňoval osobité vyjádření odpozorované skutečnosti podle individuálního výtvarného cítění studentů, ale správně vyžadoval i určitou kreslířskou pohotovost. V rámci tvořivého procesu byli žáci stručně seznamováni s potřebnými teoretickými zákonitostmi výtvarné tvorby a vhodně také se souvisejícími poznatky z výtvarné kultury, čímž jsou průběžně nenásilně podněcováni k objevování hodnot výtvarného světa.

V tříhodinové dotaci je počítáno i s přestávkou určenou k relaxaci. Žáci měli dostatek prostoru pro samostatnou práci, tempo zohledňovalo věk i vyspělost jednotlivců. Komunikace mezi vyučujícími a žáky probíhala na přátelské, vzájemně se respektující bázi. Při aktivní činnosti i při vyhodnocování úkolu žáci spontánně vyjadřovali své zkušenosti, názory a pocity. Žákovské práce byly vyučujícími účelně korigovány, aniž by nevhodným zásahem narušovali výtvarné cítění dětí.

Průběh a výsledky vzdělávání ve výtvarné výchově jsou vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Kromě přímé hospitační činnosti (na základě plánu ředitele školy) je důležitým evaluačním nástrojem monitorování výkonu jednotlivých žáků na vystoupeních a úspěšnost žáků u talentových zkoušek (např. 10 žáků výtvarného oboru přijatých na SŠ a VŠ uměleckého zaměření v uplynulém školním roce).

Průběh a výsledky vzdělávání v hudebním oboru a ve výtvarném oboru jsou velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Veřejné prezentace žáků školy (55 akcí za školní rok 2003/2004) se konají samostatně i napříč obory: např. interní koncerty, veřejné vánoční koncerty, koncert k 50. výročí založení školy, výchovné koncerty pro MŠ Prahy 10, koncerty v kostele Sv. Martina ve zdi, v Zrcadlové kapli Klementina, na Libeňském jaru mladých, v budově Senátu (pro Českou komoru architektů), koncert k Roku české hudby. Výtvarný obor vystavuje v rámci veřejných koncertů, nejčastěji však v působivém prostředí Trmalovy vily.

Neformálně škola spolupracuje s kulturními institucemi Úřadu městské části Praha 10, podílí se na programu Svatováclavských slavností, vernisáží atd.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina s č.j. 742/94Ř vydaná ŠÚ Prahy 10 s účinností od 1. září 1995
2. Poslední změna zřizovací listiny vydaná Hlavním městem Praha, Mariánské nám. 2, Praha 1 na základě usnesení Zastupitelstva hl. m. Prahy č. 40/13 ze dne 11. září 2004 s účinností od 1. října 2004
3. Poslední Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol č.j. 30 123/04 – 21 ze dne 22. listopadu 2004
4. Jmenovací dekret ředitele školy č.j. 1402 vydaný Hlavním městem Praha – odborem uměleckých škol, Mariánské nám. 2, Praha 1 dne 18. června 2003 s účinností od 1. června 2003
5. Jmenovací dekret statutární zástupkyně vydaný ředitelem školy s účinností od 1. července 2003
6. Statistický výkaz Škol(MŠMT)V 24-01 k 15. říjnu 2004
7. Povinná pedagogická dokumentace školy (žáků HO a VO) - třídní knihy
8. Organizační řád ve školním roce 2004/2005
9. Školní řád ve školním roce 2004/2005
10. Rozvrhy hodin žáků a pedagogů HO a VO ve školním roce 2004/2005
11. Záznamy z jednání pedagogické a umělecké rady ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005
12. Hospitační záznamy ČŠI
13. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
14. Originály a fotodokumentace žákovských výtvarných prací
15. Zvukové záznamy výkonů žáků

ZÁVĚR

Ve škole působí poměrně stabilní pedagogický sbor. Ředitel i zástupkyně jakožto jeho dlouholetí členové účelně využívají svých znalostí práce jednotlivých vyučujících, a to jak po osobní, tak i po profesionální stránce. Tyto zkušenosti vhodně doplňují průběžnými hospitacemi na základě ročního plánu.

Po přemístění do Olešské ulice je budova školy průběžně rekonstruována, přičemž nejvýraznějším počinem v poslední době byla přestavba někdejší kuchyně mateřské školy na učebny pro hudební obor. Velmi podnětné prostředí pro výtvarnou činnost je na odloučeném pracovišti.

Přirozené nadání dětí v hudebním oboru je dále rozvíjeno účinnou metodikou vyučujících. Žáci jsou vedeni nejen ke zvládnutí technických úskalí nástrojové hry, ale také ke kvalitnímu hudebnímu projevu. Dovednosti nabyté v individuální výuce mohou užítkovat v komorních, souborových či orchestrálních uskupeních. Volba repertoáru ve smyčcovém orchestru (hudba 20. století) pak rozšiřuje jejich obzory nejen po stránce interpretační, ale také všeobecně ve vnímání umělecké tvorby. I při vysoce odborném personálním zajištění výuky hudební nauky se zde vyskytuje problém s celkovou docházkou žáků, což souvisí s určitými rezervami v jejich základní motivaci pro pravidelnou a aktivní účast na výuce.

Vzdělávání ve výtvarném oboru je charakterizováno aktivním přístupem vyučujících k současným pedagogickým trendům, pestrou nabídkou předmětů (studium fotografie) a aplikací široké škály výtvarných technik. Odborně vedená výuka zajišťuje žákům kromě radosti z tvůrčí činnosti také získávání schopností a poznatků nutných pro zvládnutí obsáhlé problematiky výtvarné tvorby, což dokládají zejména výsledky žáků u přijímacích zkoušek na střední a vysoké školy uměleckého zaměření.

Vysoké pracovní nasazení pedagogických pracovníků i efektivita a promyšlenost výchovně-vzdělávacího procesu ve sledovaných oborech jsou nadstandardní. ZUŠ plní své poslání

komplexně vychovávat ke vzdělanosti v uměleckých oborech a dále usiluje o zlepšování podmínek potřebných pro svůj další rozvoj.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jana Turečková	J. Turečková v .r.
Člen týmu	Luboš Lisner	L. Lisner v. r.

V Praze dne 1. února 2005

Razítko

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 7. 2. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Alexandr Béza, ředitel

A. Béza v. r.

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 166 06 Praha 6. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-03-23	01 1106/04-5157
Školská rada	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.